

بررسی علل ناکارآمدی آموزش و پرورش در آموزش زبان انگلیسی و مقایسه مدارس عمومی و آموزشگاه‌های خصوصی

رضا کلانتری (پژوهشگر پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش (نویسنده مسئول)

rmkalantari@gmail.com

دکتر جواد غلامی (استادیار دانشگاه ارومیه)

j.gholami@urmia.ac.ir

چکیده

این تحقیق به منظور بررسی علل ناکارآمدی آموزش زبان انگلیسی در مدارس عمومی و مقایسه آن با آموزشگاه‌های خصوصی انجام گرفته است. به منظور دست یافتن به اهداف تحقیق، پرسش‌نامه‌ای بین 270 نفر از دبیران زبان انگلیسی مقطع راهنمایی و متوسطه توزیع گردید. علاوه بر آن، روش تدریس 32 نفر از دبیران مدارس و 32 نفر از مدرسین آموزشگاه‌های خصوصی مورد مشاهده قرار گرفت. همچنین تعداد 32 مدرسه و آموزشگاه خصوصی از نظر داشتن استانداردهای موجود برای یادگیری زبان انگلیسی مورد بررسی قرار گرفتند. برای انتخاب حجم نمونه از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای استفاده شده است. روش تحقیق از نوع توصیفی-پیمایشی بوده و ابزار پژوهش، شامل دو پرسشنامه و یک چک لیست مشاهده کلاسی بوده است. پایایی پرسش‌نامه‌ها با استفاده از آلفای کرونباخ در مقطع راهنمایی، متوسطه و چک لیست به ترتیب برابر 0/91، 0/85 و 0/90 محاسبه گردیده است. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از آزمون t تک نمونه بیانگر آن است که 12 عامل کلان‌شناسایی شده در آموزش زبان انگلیسی شامل: محتوای برنامه درسی، استفاده از تکنولوژی آموزشی، علاقه معلم، عوامل اجتماعی-فرهنگی، عوامل آموزشی، مشارکت دانش‌آموزان در بحث‌های گروهی، تعامل معلم-دانش‌آموز، آموزش تلفیقی مهارت‌های چهارگانه، ارزشیابی، مدیریت کلاسی، روش‌های تدریس و فعالیت‌های فوق‌برنامه به یک اندازه در ناکارآمدی زبان انگلیسی موثر نبودند. همچنین تجزیه و تحلیل آماری چک لیست مشاهده کلاسی با استفاده از t مستقل نشان داد که به جز میزان مهارت معلم در سایر مولفه‌ها بین دو موقعیت مدرسه و آموزشگاه خصوصی تفاوت معنی‌داری وجود دارد، و بالاخره نتایج

بخش سوم تحقیق نشان داد که آموزشگاه‌های خصوصی نسبت به مدارس عمومی از نظر داشتن استانداردهای لازم برای یادگیری زبان انگلیسی نزدیک‌تر هستند. نتایج این تحقیق می‌تواند الهام‌بخش مسئولین آموزش و پرورش باشد تا با انتقال تجربیات آموزشگاه‌های خصوصی به مدارس، باعث ایجاد تحول در آموزش زبان انگلیسی باشند.

کلید واژه‌ها: ناکارآمدی، آموزش زبان انگلیسی، مدارس عمومی، آموزشگاه‌های خصوصی

مقدمه

امروزه با گسترش جوامع و برقراری بیشتر مناسبات اقتصادی، فرهنگی و سیاسی در بین کشورها و نیز پیشرفت شگفت‌انگیز دانش بشری و علوم، با گسترده شدن وسایل ارتباط جمعی و رسانه‌های شنیداری و دیداری، ورود رایانه‌ها به محل کسب و کار و زندگی انسان‌ها و احتیاج و اشتیاق آنها به تبادل نظر و کسب تجربه از یکدیگر و انجام داد و ستدهای مختلف باعث شده است که نیاز به استفاده از یک زبان مشترک که همان زبان بین‌المللی انگلیسی است، بیشتر از گذشته احساس شود. در کشور ما نیز ده‌ها سال است که آموزش زبان انگلیسی با همت برنامه‌ریزان و مولفان و دبیران از سال اول راهنمایی صورت می‌گیرد. اما با عنایت به صرف هزینه‌های هنگفت و سرمایه‌گذاری کلانی که آموزش و پرورش در طول دوره هفت ساله بر آموزش زبان انگلیسی می‌گذارد، نتایج قابل قبولی دریافت نمی‌کند. هر ساله آموزش و پرورش میلیون‌ها تومان صرف برنامه‌ریزی، تالیف، آموزش معلمان و چاپ کتب زبان انگلیسی می‌کند، اما نتیجه این سرمایه‌گذاری و صرف هزینه، فارغ‌التحصیل شدن دانش‌آموزانی است که پس از سال‌ها به سطح قابل قبولی از دانش و توانش زبانی نمی‌رسند. اصولاً بین آنچه هست و آنچه که باید باشد فاصله هست. با نگاهی به وضعیت زبانی آن دسته از دانش‌آموزان که وارد دانشگاه می‌شوند، در می‌یابیم که تقریباً به جز آن عده از فارغ‌التحصیلان دبیرستانی که در موسسات خصوصی زبان آموزش دیده‌اند، بقیه از نظر دانش زبانی در حد مطلوبی نیستند و این حاکی از آن است که آموزش دوره‌های راهنمایی و متوسطه موثر نیست. از نظر باطنی (1369) کشور ما در شرایطی نیست که بتواند هر ساله هزینه تحصیلی عده کثیری را تحمل نماید، به امید این که آن‌ها زبان انگلیسی یاد بگیرند ولی پس از فراغت از تحصیل، نه زبان خارجی یاد گرفته باشند و نه از عهده کار دیگری به شایستگی برآیند. اگر نظام آموزشی بخواهد وظایف خود را بدرستی انجام دهد نیازمند ایجاد تغییر بر اساس فلسفه جدید تعلیم و تربیت، بازنگری و باز تولید مفاهیم اساسی آن از جمله برنامه‌ریزی، تعیین اهداف، محتوا، نقش معلم، دانش آموز، اولیاء، ارزشیابی از آموخته‌ها و ارزش‌گذاری است. به نظر می‌رسد، آموزش پرورش کشور ما تاکنون نتوانسته است به تغییرات و اصلاح اساسی این موارد در آموزش زبان انگلیسی دست یابد. فقدان فضای شایسته مدارس، فقدان شادابی، نبود فضای بازی در مدارس، نگرانی‌های اقتصادی معلمان، ضعف

فرهنگی عمومی، حواس پرتی دانش آموزان، طراحی نامناسب محیط‌های آموزشی، اشکال در روش های تدریس از جمله ضعف‌هایی هستند که از مهمترین عوامل ناکارآمدی آموزش و پرورش در آموزش زبان انگلیسی به دانش آموزان می باشد. تردیدی نیست که یکی از دلایل نتیجه بخش نبودن آموزش زبان در مدارس کشور، روشن نبودن هدف آموزش آن است. به عبارتی دیگر روشن نیست که هدف برنامه‌ریزان برای درس زبان انگلیسی در کشور ما تمام شدن کتاب در پایان سال تحصیلی است، تقویت مهارت دستور زبان است، یا موارد دیگر. و این موضوع بر تألیف کتاب‌های زبان پایه‌های مختلف، انتخاب معلمان زبان و شیوه تدریس آنان تأثیر می‌گذارد. ضیا حسینی (1376) علت عدم موفقیت و پیشرفت زبان انگلیسی در ایران را به خاطر استفاده روش تدریس غالب ترجمه-دستور بیان نموده و اظهار می‌دارد: هر چند در سال‌های اخیر روش‌های جدید توصیه می شود ولی به علت فقدان دبیران خوب، فعال و خبره و نیز کمبود ساعات تدریس و نحوه غلط امتحان گرفتن و تأکید بر آزمون‌های کتبی متاسفانه هنوز موفقیت و پیشرفت قابل ملاحظه‌ای در فرایند یادگیری زبان انگلیسی در کشور ما به چشم نمی خورد. بخشی و همکاران (1375) با مطالعه وضعیت تحصیلی زبان انگلیسی در هفت استان کشور، علل عدم پیشرفت و موفقیت زبان انگلیسی را در ایران ناشی از، پایین بودن سطح سواد والدین و عدم ارتباط آن‌ها با مدرسه، فقدان وسایل کمک آموزشی، پرازدحام بودن کلاس‌ها، ضعیف بودن کتاب‌ها بر اساس معیارهای ارتباطی-شناختی، عدم به کارگیری آزمون‌های پیش آزمون در اول سال تحصیلی برای شناخت بهتر دانش‌آموزان و نیازهای آنان، محور بودن آزمون‌های کتبی از طرف وزارت مربوطه، کمی حقوق دبیران و فقدان انگیزه کافی و عدم توانایی کافی بعضی از دبیران برای تدریس بیان نموده‌اند (به نقل از رشتی، 1385، ص 14). با توجه به برنامه درسی غایت‌گرای درس زبان انگلیسی در ایران، تلاش‌های معلم و دانش‌آموزان برای قبول شدن در امتحانات نهایی و کنکور تمرکز یافته و برنامه درسی زبان را به آنچه در امتحان‌ها قابل سنجش است تقلیل داده است. از این‌رو در مواردی تمرین روخوانی یا سایر فعالیت‌های شفاهی پیش بینی شده در کتاب درسی فقط به دلیل این که در امتحان ورودی دانشگاه‌ها مورد سنجش قرار نمی گیرند، عملاً از برنامه درسی حذف می شوند در حقیقت در سیستم آموزشی زبان انگلیسی کشور ما فرایند سنجش زبان، شیوه‌های تدریس معلمان را تحت تأثیر قرار داده است. از نظر کوستن (1977) دبیران زبان انگلیسی در ایران فقط توانش زبان خود را تقویت کرده‌اند و فاقد توانش ارتباطی هستند و هم دبیران و هم دانش‌آموزان انگیزه یاددهی و یادگیری ندارند (نقل از بیگدلی، 1389). مسئله ناتوانی دانش آموزان در استفاده از زبان انگلیسی با توجه به مدت زمانی که صرف تحصیل این زبان کرده‌اند ما را و می‌دارد تا با نگرش نوین به آسیب‌های موجود در این حوزه گام بگذاریم. تسامح در انتخاب و استفاده از روش تدریس مناسب، انگیزش، بهینه‌سازی روابط دانش‌آموز-معلم، مدیریت کلاس (براون، 2000)، ارزشیابی‌های صحیح (فالکر و دویدسون¹، 2007)، تکنولوژی نوین آموزشی (هامر¹، 2001)، طراحی برنامه

¹ . Fulcher & Davidson

درسی مناسب (ریچاردز و رناندیا²، 2002 و نونان³، 1998)، استفاده از فعالیت‌های فعلیت-محور⁴ (الیس، 2004) بسط و گسترش آموزشگاه‌های خصوصی زبان انگلیسی، حتی سن دانش‌آموزان از جمله مسائلی است که در موفقیت آموزش زبان انگلیسی موثر هستند. آموزش زبان خارجی به شکل رسمی در آموزش و پرورش ایران از زمان تاسیس دارالفنون آغاز شد که در آن زبان فرانسه به عنوان یک زبان خارجی تدریس می‌شد (فرهادی و همکاران، 2010)، اما با گذشت زمان و آشنا شدن ایرانیان با فرهنگ آمریکا و بریتانیا آموزش زبان انگلیسی جایگزین آن گردید. آموزش زبان انگلیسی در نظام رسمی کشور، در دوره‌های راهنمایی و متوسطه جای گرفته است و از پایه اول راهنمایی آغاز می‌شود و تا سال آخر متوسطه ادامه دارد. اما آموزش زبان انگلیسی در جدول برنامه‌های درسی دوره ابتدایی گنجانده نشده است. عوامل زیادی در موفقیت آموزش زبان انگلیسی مرتبط هستند، که فراهم نمودن این شرایط به بهبود آموزش زبان انگلیسی منجر می‌شود. به عنوان مثال از دیدگاه ریچاردز و رناندیه⁵ (2002). این مولفه‌ها شامل 1. دستور زبان و نحوه تدریس آن، 2. معلم/دانش آموز محوری، 3. مواد درسی، 4. کارگروهی، 5. تصحیح اشتباهات یادگیرندگان، 6. ارزشیابی، 7. مهارت‌های زبان، 8. روش آموزش زبان و 9. نقش معلم در کلاس می‌باشند. به نظر می‌رسد اجرای بسیاری از این عوامل در مدارس ما به درستی انجام نمی‌گیرد. درحالی که وضعیت آموزشگاه‌های خصوصی در فراهم نمودن این شرایط نسبتاً بهتر است. بر اساس نتایج بدست آمده زبان انگلیسی یکی از دروسی است که مخصوصاً در دوره متوسطه بیشترین افت تحصیلی را به خود اختصاص می‌دهد (قهرمانی، 1382). نهاد آموزش و پرورش در نیل به این هدف در هر چهار مولفه برنامه درسی شامل: هدف، محتوا، سازماندهی و ارزشیابی با مشکلات و معضلاتی روبرو است. در برنامه ریزی درس زبان، مؤلفه‌های مورد توجه عبارت اند از: نیازسنجی، تحلیل وضعیت و چگونگی زبان آموزی، تعیین اهداف ارتباطی، طراحی دوره، انتخاب یا تدوین مطالب درسی، سامان‌دهی آموزش مؤثر و ارزشیابی (عنابی سراب، 1389). از آن جا که همه این اجزا در ارتباط با یکدیگر عمل می‌کنند، توجه به هر یک بدون توجه به دیگر اجزاء برنامه را در رسیدن به اهداف خود ناکام می‌سازد. در آموزش زبان اکنون دیگر جای تردید وجود ندارد که تأکید بر اهداف ساختاری و تهی کردن آموزش از توجه به اهداف ارتباطی منطبق با نیازهای جامعه، به تلف شدن وقت، انرژی و امکانات مادی جامعه می‌انجامد. چرا که کاربرد چنین آموزشی فقط به کلاس درس و محیط‌های آموزشی محدود خواهد شد و در نتیجه، افراد در مواجهه با کاربردهای واقعی زبان توان و کارآیی لازم را نخواهند داشت. پذیرش این واقعیت برنامه ریزان درسی را ملزم می‌سازد در راستای ایجاد تحول، اهداف ساختاری را با اهداف ارتباطی حاصل نیازسنجی جایگزین ساخت

¹ . Harmer

² . Richards & Renandya

³ . Nunan

⁴ . Task-based activity

⁵ . Richard and Renandya

و با توجه به نقش و جایگاه سایر اجزای برنامه درسی، نحوه تغییر آن‌ها را هم سو با اهداف تعیین کنند. یکی از این اجزا کتاب درسی است که در آن اصول طراحی محتوا باید با اهداف ارتباطی هماهنگ شود. به عبارت دیگر، محتوا باید طوری طراحی شود که از طریق آن بتوان با استفاده از شیوه های مناسب، اهداف ارتباطی برنامه را محقق ساخت. از دیدگاه عنابی سراب (1389) و صفرزاده و همکاران (1389) برنامه درسی فعلی زبان که در مجموعه کتاب‌های درسی دوره راهنمایی و متوسطه تبلور پیدا کرده است، بر اساس رویکرد ساختاری تدوین شده اند که در آن‌ها بر مولفه‌های صوری زبان تاکید می شود. این تاکید را می توان علاوه بر محتوای کتاب های درسی زبان، در سازمان دهی آموزش، روش‌های تدریس و همچنین ارزشیابی نیز مشاهده کرد.

از نظر فرهادی و هدایتی (2009) علی‌رغم تلاش های زیاد، تغییرات قابل توجهی در آموزش زبان انگلیسی در کشورمان انجام نگرفته است و هنوز شیوه‌های سنتی تدریس، ارزشیابی و مواد آموزشی قدیمی در مدارس حاکم هستند. بطور یقین موفقیت دبیران زبان انگلیسی که با استفاده از روش‌های ارتقای یاددهی و یادگیری استفاده می کنند بسیار چشمگیر است. ایمان زاده (1384) با بررسی وضعیت یادگیری دانش آموزان در درس زبان انگلیسی شهرستان مرند به این نتیجه رسید که حدود 85 درصد معلمان زبان انگلیسی از روش دستوری-گرامر زبان انگلیسی استفاده می کنند که در مقایسه با معلمان که از روش‌های نوین استفاده می کنند موفقیت کمتری داشتند. قهرمانی (1382) با بررسی چهار روش تدریس التقاطی، مستقیم، روش خواندن و یادگیری گروهی در مدارس همدان به این نتیجه رسید که روش التقاطی بیشترین تاثیر را در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان داشته است. بخشی (1374) نشان داد بین اطلاعات روش شناسی معلمان و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان اراک رابطه معنی دار وجود دارد. اصلان آبادی (1383) هم با مطالعه بکارگیری روش‌های نوین تدریس زبان انگلیسی در مدارس استان آذربایجان شرقی به این نتیجه رسید که هر چه قدر معلمان از این روش‌ها بیشتر استفاده نمایند، دانش آموزان موفقیت بیشتری در درس زبان انگلیسی کسب می نمایند. نتایج تحقیق رحیمی (1374) علت افت تحصیلی دانش آموزان استان اصفهان در درس زبان انگلیسی را در چهار زمینه ذیل تقسیم بندی کرده است: عدم استفاده از روش های نوین تدریس، پر جمعیت بودن کلاس‌ها، عدم استفاده از وسائل کمک آموزشی و مشکلات کتاب‌های درسی. صفرزاده (1380) با بررسی تاثیر انتخاب زبان انگلیسی به عنوان زبان تدریس در مدارس پیش دانشگاهی استان آذربایجان شرقی دریافت که بین نمرات دانش آموزانی که با روش تدریس به زبان مقصد (انگلیسی) و نمرات دانش آموزانی که با روش دستور-ترجمه‌ای آموزش دیده اند تفاوت معنی داری وجود دارد. رحیم-پور (1388) با مقایسه روش تدریس فعلیت-محور با روش های سنتی نشان داد که بین کنش گفتاری زبان‌آموزان در موقعیت مشخص از نظری کیفیت و کمیت روانی گفتار و درستی و صحت ساختار نحوی، تفاوت معناداری وجود دارد. یکی دیگر از مشکلات جدی آموزش زبان انگلیسی رویکرد معلم محور که به روش غیرفعال موصوف است، می باشد که

مهم ترین مانع یادگیری و خلاقیت محسوب می شود. در حالی که در فرآیند یادگیری فراگیر محور مؤلفه‌های مهمی؛ همچون پرسشگری، تفکر و کاوشگری نقش خود را ایفا کنند تا متعلم از همان ابتدای تحصیل به توانمندی تفسیر و قضاوت و نظریه پردازی مجهز شود. الهیاری (1382) با مطالعه روش‌های تدریس زبان انگلیسی در شهرستان صوفیان نشان داد بین روش تدریس معلم محور و فراگیر محور رابطه معنی دار وجود دارد. از عوامل دیگر که آموزش زبان انگلیسی را تحت تاثیر می دهد، آغاز آموزش زبان است. آموزش زبان انگلیسی همچنان با روند همیشگی از سال اول راهنمایی آغاز می شود و این در حالی است که بسیاری از صاحب نظران و کارشناسان عرصه تعلیم و تربیت، این دوره را برای آغاز آموزش یک زبان خارجی به دانش آموزان زمان مناسبی نمی دانند. برای اینکه هر چه یادگیری از سنین بالاتر شروع شود، باید در مغز یک حافظه جانبی هم تشکیل شود. تشکیل همین حافظه جانبی یک مشکل اساسی است که البته امکان آن نیز در روش‌های تدریس مدارس ایرانی وجود ندارد. براساس نظریه‌های زبان شناسی، با افزایش سن در مغز پدیده‌ای به نام یکسان سازی اتفاق می افتد و قدرت یادگیری زبان آموزی کمتر می شود (براون، 2001). جعفریان (1384) با بررسی میزان ضرورت و اهمیت تعیین سن مناسب برای یادگیری زبان انگلیسی دریافت که بین پیشرفت زبان آموزی و سن دانش آموزان رابطه مثبت وجود دارد و بر اساس آن سنین اولیه برای یادگیری زبان بسیار موثر است. و بالاخره حقی (1380) عدم تناسب حجم کتب زبان انگلیسی با ساعات هفتگی و استفاده از دبیران غیر مرتبط، همایی (1379) نامناسب بودن وضعیت اقتصادی، فرهنگی خانواده‌ها، شیوه‌های تدریس، فضای آموزشی و محتوای کتب انگلیسی، جلالیان (1377) فقدان وسایل کمک آموزشی، تراکم کلاس‌ها و ضعیف بودن محتوای آموزشی زبان انگلیسی بر اساس معیارهای شناختی را از علل ناکارآمدی آموزش زبان انگلیسی می دانند. به هر حال با توجه به پژوهش‌های انجام گرفته در ارتباط با موضوع و بررسی متغیرها و عوامل مرتبط تاثیرگذار در یادگیری پایین زبان انگلیسی، یادگیری زبان تابعی از عوامل متعدد در حوزه های مختلف برون و درون سازمانی است. بنابر این ضروری است، ابعاد، متغیرها، عوامل و شاخص های مختلف برون و برون سازمانی همزمان مورد بررسی قرار گیرند، و سهم و میزان هر یک از این حوزه‌ها در یادگیری مشخص شود. افت تحصیلی در درس زبان انگلیسی در بسیاری از استان‌ها از عوامل مهم آموزشی است. بنابراین انجام این تحقیق به منظور شناسایی عوامل موثر در ناکارآمدی آموزش و پرورش در آموزش زبان انگلیسی به دانش آموزان ضروری به نظر می رسد.

اجرای این تحقیق و ارائه پیشنهادهای سازنده می تواند، هر ساله از اتلاف هزینه‌های مالی و هدر رفتن توانمندی نیروی انسانی جلوگیری نماید. البته این کار نیازمند تحول اساسی در نگرش فراگیران، معلمان، والدین و مسئولین آموزش و پرورش می باشد. سیاست گذاران آموزشی باید برنامه شفاف، قابل اجرا و منطقی درباره آموزش زبان خارجی اتخاذ نمایند و بر اساس آن بودجه، کارکنان و سایر تجهیزات لازم را فراهم سازند. بنابراین این تحقیق درصد بررسی علل ناکارآمدی آموزش و پرورش در آموزش زبان انگلیسی به تفکیک دوره‌های

راهنمایی و متوسطه در استان آذربایجان غربی می‌باشد. بنابراین تحقیق حاضر در تلاش است تا به سئوالات ذیل پاسخ دهد.

- سؤال 1: کدام یک از عوامل مرتبط با آموزش زبان انگلیسی در ناکارآمدی آموزش و پرورش در آموزش زبان انگلیسی از دیدگاه معلمان نقش دارند؟
- سؤال 2: آیا بین آموزشگاه‌های خصوصی و مدارس عمومی از نظر میزان مهارت معلمان، فضای کلاسی، علاقه و انگیزه معلمان، نحوه تدریس، مشارکت دانش آموزان، استفاده از تکنولوژی، عوامل دانش آموزی و نحوه ارزشیابی تفاوت وجود دارد؟
- سؤال 3: آیا آموزشگاه‌های خصوصی نسبت به مدارس عمومی به استانداردهای اصول یادگیری زبان نزدیک‌تر هستند؟

روش تحقیق

با توجه به اینکه این تحقیق به بررسی علل ناکارآمدی آموزش و پرورش در درس زبان انگلیسی به تفکیک دوره های تحصیلی می پردازد، روش تحقیق از نوع توصیفی-پیمایشی بوده و ابزار پژوهش، شامل یک پرسشنامه 62 گویه‌ای متشکل از 12 مولفه کلیدی (پیوست 1) در طیف لیکرت، یک چک لیست مشاهده کلاسی شامل 40 گویه (پیوست 2) و یک پرسشنامه 25 گویه‌ای (پیوست 3) برای سنجش استانداردهای موجود جهت یادگیری زبان انگلیسی بوده است. پایایی پرسش نامه‌ها با استفاده از آلفای کرونباخ در مقطع راهنمایی و متوسطه به ترتیب برابر 0/91 و 0/85 و پایایی چک لیست مشاهده کلاسی برابر 0/90 محاسبه گردیده است که ضریب بالایی است و بیانگر دقت و همسانی سئوال‌های پرسشنامه بوده است. جامعه آماری این تحقیق شامل کلیه دبیران زبان انگلیسی استان آذربایجان غربی به تعداد 927 نفر بوده است. برای انتخاب حجم نمونه از روش نمونه گیری خوشه‌ای طبقه‌ای متناسب با حجم نمونه استفاده شده است که با استفاده از فرمول کوکران 270 نفر بوده است. از لحاظ تحصیلات دانشگاهی حجم نمونه؛ 6 درصد دارای مدرک فوق دیپلم، 79 درصد دارای مدرک لیسانس، 13 درصد دارای مدرک فوق لیسانس و یک درصد دارای مدرک دکتری بودند. همچنین از لحاظ سابقه کاری 25 درصد از افراد حجم نمونه دارای سابقه 1 تا 10 سال، 53 درصد دارای 11 تا 20 سال و 21 درصد دارای سابقه بیش از 20 سال هستند که نشانگر تجربه کافی آنان برای اظهار نظر در مورد علل ناکارآمدی آموزش زبان انگلیسی بود. برای انتخاب نمونه آماری بخش دوم تحقیق شامل مدارس و آموزشگاه‌ها از روش نمونه‌گیری چند مرحله‌ای استفاده شده است که در مجموع 32 مدرسه و به همان تعداد آموزشگاه خصوصی بوده است. همچنین 32 نفر از دبیران زبان انگلیسی مدارس عمومی و 32 نفر از مدرسین آموزشگاه‌های خصوصی جز نمونه آماری انتخاب گردیده و روش تدریس آنان مورد مشاهده قرار گرفته است. از 32 نفر معلم زبان انگلیسی مدارس عمومی 17 نفر فوق لیسانس، 14 نفر لیسانس و 1 نفر فوق دیپلم و از 32 نفر مدرس آموزشگاه خصوصی 19 نفر فوق لیسانس،

12 نفر لیسانس و یک نفر دارای مدرک تافل بودند که کلاس‌های آن‌ها به مدت یک جلسه مورد مشاهده قرار گرفته و نحوه تدریس‌شان توسط چک‌لیستی مورد بررسی قرار گرفته است.

نتایج تجزیه و تحلیل آماری

برای تجزیه و تحلیل آماری داده‌ها گویه‌های تشکیل دهنده هر مولفه، به وسیله شاخص‌های میانگین مورد توصیف قرار گرفت تا وضعیت مولفه‌ها از نظر عامل کارآمدی یا ناکارآمدی، مشخص گردد. جدول 1 نتایج میانگین مولفه‌ها را از نظر دبیران زبان انگلیسی متوسطه و راهنمایی نشان می‌دهد.

جدول 1. نتایج میانگین آزمون t تک گروهی از نظر دبیران زبان انگلیسی

مؤلفه‌ها	مقطع	تعداد	میانگین	انحراف معیار	خطای میانگین انحراف معیار
محتوای برنامه درسی	متوسطه	123	2/03	0/489	0/0865
	راهنمایی	146	2/08	0/732	0/0857
تکنولوژی آموزشی	متوسطه	123	1/87	0/599	0/0540
	راهنمایی	146	2/08	0/732	0/0857
تعامل دانش آموز-معلم	متوسطه	123	2/72	0/582	0/0524
	راهنمایی	146	2/80	0/577	0/0675
علاقه	متوسطه	123	2/51	0/634	0/0572
	راهنمایی	146	2/80	0/700	0/0819
عوامل فرهنگی و اجتماعی	متوسطه	123	2/52	0/526	0/0475
	راهنمایی	146	2/60	0/502	0/0587
عوامل آموزشی معلم	متوسطه	123	2/64	0/943	0/0850
	راهنمایی	146	2/63	0/720	0/0842
مشارکت دانش آموزان	متوسطه	123	2/83	0/599	0/0540
	راهنمایی	146	2/93	0/585	0/0684
مهارت‌های چهارگانه	متوسطه	123	2/97	0/537	0/0484
	راهنمایی	146	2/97	0/537	0/0484
ارزشیابی صحیح	متوسطه	123	3/28	0/488	0/0440
	راهنمایی	146	3/24	0/693	0/0811
مدیریت کلاسی	متوسطه	123	2/95	1/054	0/0950
	راهنمایی	146	2/09	1/63	0/191
روش‌های فعال تدریس	متوسطه	123	2/67	0/523	0/0472
	راهنمایی	146	2/87	0/557	0/0652
فعالیت‌های فوق برنامه	متوسطه	123	3/02	0/470	0/0424
	راهنمایی	146	3/21	0/562	0/0657

جهت اطمینان از معنادار بودن میانگین نمرات از t تک گروهی استفاده گردید که نتایج آن در جدول 2 نشان داده شده است.

جدول 2. نتایج آزمون t تک گروهی از نظر دبیران زبان انگلیسی

آزمون تساوی میانگین t تست							آزمون لوین 2/5=نمره معیار
فاصله اطمینان 95%		تفاوت میانگین	Sig. (2-tailed)	df	t	مقطع	مولفه‌ها
بالا	پایین						
-0/391	-0/541	-0/466	0/001	122	12/294	متوسطه	محتوای برنامه درسی
-0/156	-0/410	-0/283	0/001	146	-4/459	راهنمایی	
-0/5203	0/734	-0/627	0/001	122	11/600	متوسطه	تکنولوژی آموزشی
-0/240	-0/582	-0/410	0/001	146	-4/791	راهنمایی	
0/330	0/122	0/226	0/001	122	4/311	متوسطه	تعامل دانش آموز-معلم
0/442	0/173	0/308	0/001	146	4/563	راهنمایی	
0/130	-0/0957	0/176	0/759	122	0/308	متوسطه	علاقه
0/471	0/144	0/308	0/001	146	3/760	راهنمایی	
0/123	-0/0646	0/0294	0/536	122	0/620	متوسطه	عوامل فرهنگی و اجتماعی
0/219	-0/0145	0/102	0/085	146	1/748	راهنمایی	
0/314	-0/022	0/146	0/088	122	1/721	متوسطه	عوامل آموزشی معلم
0/307	-0/0287	0/139	0/103	146	1/652	راهنمایی	
0/439	0/225	0/331	0/001	122	6/140	متوسطه	مشارکت دانش آموزان
0/568	0/295	0/431	0/001	146	6/300	راهنمایی	
0/567	0/375	0/471	0/001	122	9/735	متوسطه	مهارت های چهارگانه
0/910	0/587	0/748	0/001	146	9/227	راهنمایی	
0/869	0/694	0/781	0/001	122	17/749	متوسطه	ارزشیابی صحیح
0/890	0/616	0/753	0/001	146	10/938	راهنمایی	
0/647	0/271	0/459	0/001	122	4/831	متوسطه	مدیریت کلاسی

0/973	0/208	0/591	0/003	146	3/081	راهنمایی	
0/271	0/0845	0/178	0/001	122	3/769	متوسطه	روش های فعال تدریس
0/504	0/243	0/373	0/001	146	5/734	راهنمایی	
0/608	0/440	0/524	0/001	122	12/351	متوسطه	فعالیت های فوق برنامه
0/850	0/588	0/719	0/001	146	10/933	راهنمایی	

همچنان که یافته‌های جدول 2 نشان می‌دهد، از نظر دبیران زبان انگلیسی در دوره متوسطه محتوای برنامه درسی و استفاده از تکنولوژی آموزشی به طور معنی داری کمتر از نمره معیار (نمره معیار برابر 2/5) بوده است. همچنین علاقه و اشتیاق معلم، عوامل اجتماعی-فرهنگی و عوامل آموزشی در حد متوسط بوده است. اما مشارکت دانش آموزان در بحث های گروهی، تعامل معلم-دانش آموز، آموزش تلفیقی مهارت‌های چهارگانه، نحوه ارزشیابی، مدیریت کلاسی، روش های تدریس و فعالیت های فوق برنامه به طور معنی داری بیشتر از نمره معیار بوده است. یافته های مربوط به دوره راهنمایی، نتایج دوره متوسطه را تایید می‌کنند، با این تفاوت که علاقه و اشتیاق معلم به طور معنی داری بیشتر از نمره معیار می‌باشد.

جدول 3 نتایج تفاوت میانگین نمرات را از نظر میزان مهارت معلمان، شرایط فضای کلاسی، علاقه و انگیزه معلمان، نحوه تدریس، مشارکت دانش آموزان، استفاده از تکنولوژی، عوامل دانش آموزی و نحوه ارزشیابی در دو موقعیت آموزشگاه‌های خصوصی و مدارس عمومی نشان می‌دهد.

جدول 3. نتایج میانگین آزمون t مستقل تفاوت آموزشگاه های خصوصی و مدارس عمومی

مؤلفه ها	گروه	تعداد	میانگین	انحراف معیار	خطای میانگین انحراف معیار
میزان مهارت	1	32	2/81	0/489	0/0865
	2	32	3	0/485	0/0858
فضای کلاسی	1	32	2/83	0/581	0/1028
	2	32	3/49	0/329	0/0581
علاقه و انگیزه	1	32	2/32	0/673	0/1190
	2	32	3/19	0/556	0/9833
نحوه تدریس	1	32	2/31	0/667	0/1179
	2	32	3/50	0/518	0/0917
مشارکت و تعامل	1	32	2/77	0/700	0/1238
	2	32	3/41	0/463	0/0819
تکنولوژی	1	32	2/12	0/684	0/1210

0/4004	2/26	3/71	32	2	
0/0930	0/526	2/63	32	1	عوامل دانش آموزی
0/0761	0/430	3/50	32	2	
0/1304	0/738	2/48	32	1	نحوه ارزشیابی
0/1176	0/665	3/29	32	2	

جهت اطمینان از معنی دار بودن میانگین نمرات اختلاف میانگینها از t مستقل استفاده گردید که نتایج آن در جدول 4 نشان داده شده است.

جدول 4. نتایج آزمون t مستقل تفاوت آموزشگاه های خصوصی و مدارس عمومی

آزمون تساوی میانگین t تست						آزمون لوین			
فاصله اطمینان 95%		خطای تفاوت میانگین	تفاوت میانگین	Sig. (2-tailed)	df	t	Sig.	F	
بالا	پایین								
0/0500	-0/437	0/121	-0/193	0/117	62	-1/58	0/923	1/009	میزان مهارت
-0/426	0/898	0/118	-0/662	0/001	62	-5/607	0/024	5/361	فضای کلاسی
-0/558	-1/175	0/154	-0/867	0/001	62	-5/617	0/384	0/769	علاقه و انگیزه
-0/888	-1/486	0/149	-1/187	0/001	62	-7/947	0/070	3/391	نحوه تدریس
-0/348	-0/942	0/148	-0/645	0/001	62	-4/349	0/023	5/432	مشارکت و تعامل
-0/751	-2/423	0/418	-1/587	0/001	62	-3/795	0/120	2/481	تکنولوژی
-0/634	-1/115	0/120	-0/875	0/001	62	-7/276	0/395	0/735	عوامل دانش آموزی
-0/450	-1/153	0/175	-0/802	0/001	62	-4/566	0/586	0/300	نحوه ارزشیابی

با توجه به اینکه سطح معناداری در مولفه میزان مهارت برابر 0/117 و بیشتر از 0/05 می باشد، پس ادعای عدم تساوی میانگین بین دو گروه مدارس و آموزشگاه در 5 درصد خطا و با اطمینان 95% پذیرفته می شود. بنابراین می توان ادعا کرد تفاوت میانگین دو گروه از نظر آماری معنادار نمی باشد. اما با عنایت به اینکه سطح معناداری در بقیه مولفه ها شامل شرایط فضای کلاسی، علاقه و انگیزه معلمان، نحوه تدریس، مشارکت دانش آموزان، استفاده از تکنولوژی، عوامل دانش آموزی و نحوه ارزشیابی برابر با 0/001 و کمتر از 0/05 می باشد، پس برابری واریانس ها رد می شود. یعنی سطح معناداری آزمون تساوی میانگین با فرض

عدم تساوی واریانس کمتر از 0/05 درصد بوده و فرضیه صفر رد می شود. یعنی تفاوت میانگین دو گروه از نظر آماری معنادار می باشد. در جدول 5 نتایج تجزیه و تحلیل آماری مربوط به استانداردهای اصول یادگیری زبان انگلیسی ارائه می گردد.

جدول 5. نتایج میانگین آزمون t مستقل آموزشگاه های خصوصی و مدارس عمومی از نظر استانداردهای یادگیری زبان انگلیسی

گروه	تعداد	میانگین	انحراف معیار	خطای میانگین انحراف معیار
مدارس عمومی	32	0/591	0/128	0/0227
آموزشگاه های خصوصی	32	0/762	0/175	0/309

جهت اطمینان از معنی دار بودن میانگین نمرات اختلاف میانگین ها از t مستقل استفاده گردید که نتایج آن در جدول 6 نشان داده شده است.

جدول 6. نتایج آزمون t مستقل آموزشگاه های خصوصی و مدارس عمومی از نظر استانداردهای یادگیری زبان انگلیسی

آزمون تساوی میانگین t تست					آزمون لوین				
فاصله اطمینان 95%		خطای تفاوت میانگین	تفاوت میانگین	Sig. (2-tailed)	df	t	Sig.	F	گروه
بالا	پایین								
-0/944	-0/248	-0/384	-0/171	0/01	62	-4/45	0/075	3/27	مدارس عمومی آموزشگاه های خصوصی

با عنایت به اینکه سطح معنا داری برابر با 0/01 و کمتر از 0/05 می باشد، یعنی تفاوت میانگین دو گروه در 5 درصد خطا و با اطمینان 95% پذیرفته می شود.

بحث و تفسیر

سؤال 1: کدام یک از عوامل مرتبط با آموزش زبان انگلیسی در ناکارآمدی آموزش و پرورش در آموزش زبان انگلیسی از دیدگاه معلمان نقش دارند؟ یافته های این تحقیق نشان می دهد از نظر دبیران زبان انگلیسی دوره متوسطه محتوای برنامه درسی و استفاده از تکنولوژی آموزشی بیشتر از حد متوسط؛ علاقه و اشتیاق معلم،

عوامل اجتماعی-فرهنگی و عوامل آموزشی در حد متوسط از علل ناکارآمدی آموزش و پرورش در آموزش درس زبان انگلیسی به دانش آموزان بوده است. اما مشارکت دانش آموزان در بحث‌های گروهی، آموزش تدریس تلفیقی مهارت‌های چهارگانه، نحوه ارزشیابی، مدیریت کلاسی، روش‌های تدریس و فعالیت‌های فوق برنامه از علل ناکارآمدی آموزش و پرورش در آموزش درس زبان انگلیسی به دانش آموزان نمی باشد. یافته‌های مربوط به دیدگاه دبیران زبان انگلیسی در دوره راهنمایی، نتایج دوره متوسطه را تایید می کنند، با این تفاوت که علاقه معلمان در این مقطع در حد مطلوبی قرار دارد.

نتایج به دست آمده در این تحقیق با نتایج تحقیقات معز(1382)، معبودی(1381)، همایی(1379)، محمدی(1380)، رشتی(1385)، بخشی(1375) همسو است که محتوای برنامه درسی و عدم وجود وسایل کمک آموزشی را از علل ناکارآمدی آموزش پرورش در آموزش زبان انگلیسی به دانش آموزان بیان کرده‌اند. مطالعات مختلف نشان می دهد، عوامل مختلفی در ناکارآمدی آموزش و پرورش در آموزش زبان انگلیسی به دانش آموزان می باشد که در این تحقیق محتوای برنامه درسی و استفاده از تکنولوژی آموزشی از مهمترین این عوامل می باشد. محتوای کتب درسی به عنوان منبع اصلی آموزش در امر یاددهی و یادگیری تأثیر به سزایی دارد. در تحقیق حسانی(1383) تغییر کتب درسی و استفاده از کتاب‌های اصلی به عنوان راهکارهای بهبود وضعیت آموزش زبان در دوره متوسطه ارائه شده است. تحقیق باجلان (1384) و جاودان (1384) نشان داند که محتوای کتب زبان انگلیسی و امکانات آموزشی به شکلی با افت تحصیلی در ارتباط هستند. نتایج مطالعه تطبیقی صفرنواده (1383) نشان می دهد که کشورهای پاکستان و ژاپن رویکرد ارتباطی را به عنوان رویکرد حاکم بر برنامه ریزی درسی برگزیده‌اند اما تحلیل محتوای کتب درسی زبان انگلیسی دوره راهنمایی نسبت به دو کتاب درسی ژاپن و پاکستان از اهداف این رویکرد دور است. اگرچه تحلیل محتوا از جنبه آموزش نشان می دهد هر سه کشور به یک میزان از تصاویر برای سهولت یادگیری استفاده کرده اند. نتایج مطالعه تحلیل محتوای درس زبان انگلیسی دوره متوسطه صفرزاده و همکاران (1389) نشان می دهد، هدف از تألیف کتب درسی مربوطه آموزش اجزا و عناصر زبان می باشد و این کتب بر مبنای نظریه های ساختارگرا شکل گرفته است. در میان مهارت‌های چهارگانه زبان آموزی به مهارت نوشتن در قالب جمله بر اساس نکات دستوری مشخص شده بیشتر پرداخته شده و فعالیت ها غالباً با تأسی از روش های سنتی در قالب کاربردهای مکانیکی جمله‌ها و الگوهای زبانی می باشند در حالی که فعالیت های معنادار بر اساس بافت و متن معنادار تنظیم می شوند نه جمله‌های مجزا و پراکنده. بررسی نتایج تحلیل کتاب انگلیسی دوم راهنمایی شمس(1384) نشان داد متن‌ها از ساده به مشکل طراحی نشده‌اند و متن‌ها از ابتدای کتاب متناسب با سن تحصیلی دانش‌آموزان نیست. شریف زاده (1384) با بررسی کتاب‌های آموزشی نیوانترچنج¹ و کتاب انگلیسی دوره پیش دانشگاهی به این نتیجه رسید که کتاب نیوانترچنج در مقایسه با زبان انگلیسی دوره پیش دانشگاهی بیشتر از نظریه‌های نوین زبانشناسی به طور عام و نقش‌گرایی به طور خاص استفاده کرده است. نتایج تحلیل پایان‌نامه دکتری رزمجو (1385) نشان داد

¹ . New Interchange

که تنها کتب آموزشگاه‌های خصوصی زبان بر پایه اصول روش تدریس ارتباطی استوار است و کتب مدارس عمومی کاملاً با این روش بیگانه هستند که این می‌تواند یکی از عوامل عدم بکارگیری روش ارتباطی توسط مدرسین این حوزه قلم داد شود. یافته‌های تحقیق فرازمندی (1383) نشان می‌دهد محتوای کتب درسی فعلی، موجود نبودن وسایل سمعی-بصری، عدم امکان استفاده دانش آموزان از کلاس‌های تقویتی-خصوصی، ارزشیابی‌های غیر استاندارد به خصوص بی‌توجهی به به امتحانات شفاهی و بی‌توجهی به به مهارت‌های گفتاری و شنیداری و نامناسب بودن روش‌های تدریس با افت تحصیلی دانش آموزان در این درس در ارتباط می‌باشد. استفاده از روش‌های سنتی مانند دستور-ترجمه و عدم استفاده از روش‌های فعال باعث افت تحصیلی دانش آموزان در درس زبان انگلیسی می‌باشد. جوادی (1380) استفاده از وسایل کمک آموزشی را از عوامل مهم موفقیت آموزشگاه‌های خصوصی نسبت به مدارس عمومی بیان کرده است. نتایج تحقیق مددلو (1382) عدم وجود امکانات رسانه‌ای را از علت‌های ضعف در یادگیری زبان انگلیسی بیان کرده است. شیخ‌الاسلامی و خیر (1376) با بررسی مشکلات آموزش زبان انگلیسی، بی‌انگیزگی دانش آموزان، استفاده نکردن معلمان از زبان انگلیسی در کلاس، تراکم جمعیت کلاسی، حجم کتب انگلیسی را از علت‌های افت تحصیلی بیان می‌کنند. پرنیان (1381) محتوای کتب درسی و حجم زیاد کتب درسی، فضای آموزشی مدرسه و عدم تعامل صحیح کلاسی و عدم ایجاد انگیزه دانش آموزان را به عنوان علل افت تحصیلی در دوره راهنمایی از دیدگاه معلمان ذکر می‌کند. خاکسار (1384) با بررسی عدم تحقق اهداف درس زبان انگلیسی در استان لرستان نشان داد محتوای کتاب با نیازهای سنی و ذهنی دانش آموزان هماهنگی ندارد و از جذابیت و تنوع قبولی برخوردار نیست. نتایج تحقیق بیگدلی (1389) نشان می‌دهد محتوا و زمینه آموزشی، عدم استفاده از وسایل کمک آموزشی و عدم علاقه و توانایی معلمان زبان انگلیسی از مولفه‌های یادگیری پایین زبان انگلیسی از دیدگاه دانش آموزان می‌باشند. خرمی (1383) نشان داد استفاده از وسایل کمک آموزشی در آموزش درس زبان انگلیسی از جمله (فیلم، نوار کتاب، نقاشی، نمایش) نه تنها باعث پیشرفت تحصیلی دانش آموزان می‌شود بلکه باعث تقویت هر دو نیمکره مغز آنان می‌شود. تحقیق یار محمدی و اصل (1383) نشان می‌دهد عدم برقراری رابطه صحیح و دوستانه بین دانش آموز و معلم در افت تحصیلی درس زبان انگلیسی موثر بوده است. یکی از ابعاد مورد نظر برای فهم بهتر، تعامل کلاسی است. تعامل در کلاس درس نه فقط در خدمت رسیدن به اهداف آموزشی است، بلکه به عنوان مکانیزمی عمل می‌کند که از طریق آن معلم و دانش‌آموز هدف‌های شخصی و اجتماعی خود را تشخیص می‌دهند. از نظر کلانتری (2009) ایجاد تعامل صحیح بین معلم و دانش آموز از عوامل بهبود مهارت مکالمه دانش آموزان می‌باشد. قناعت پیشه (1385) تداخل زبان مادری در یادگیری زبان انگلیسی را به عنوان یکی از عوامل فرهنگی، اجتماعی عامل اصلی بازدارندگی در یادگیری این زبان است. صالحی (1379) نشان داد عوامل فردی و آموزشی در سطح زیاد و عوامل اجتماعی-فرهنگی در سطح متوسط از مشکلات یاددهی و یادگیری زبان انگلیسی است. نتایج تحقیق شاه‌حسینی (1386) نشان داد که بین متغیر صلاحیت حرفه‌ای معلم و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان رابطه معنی داری وجود دارد. نتایج تحقیق قربانی (1381) نشان می‌دهد میزان مشارکت دانش آموزان در بحث‌های کلاسی با روش یادگیری مشارکتی باعث پیشرفت تحصیلی دانش آموزان گروه تجربی در گرامر، تلفظ

کلمات، افزایش خزانه لغات و املای زبان انگلیسی نسبت به روش یادگیری سنتی گردیده است. ایمان زاده (1384)، اصلان آبادی (1383) و قهرمانی (1382) عدم بکارگیری روش - های نوین در تدریس زبان انگلیسی را از علل افت تحصیلی دانش آموزان بیان می کنند. نتایج تحقیق قدیری (1386) حاکی از آن است که استفاده از روش های فعال تدریس مانند راهبردهای فرا شناختی تاثیر مثبتی بر پیشرفت تحصیلی درس زبان انگلیسی دارد. هر یک از راهبرد های فرا شناختی مانند دانش و کنترل فرآیند برنامه ریزی، کنترل و ارزشیابی و نظم دهی تاثیر مثبتی بر پیشرفت تحصیلی درس زبان انگلیسی دارند. مجلسی فرد (1384) نشان داد دانش آموزان آموزش دیده با روش تدریس کاربردی زبان عملکرد بهتری نسبت به دانش آموزان که با روش تدریس ساختاری آموزش دیده اند نشان دادند.

سؤال 2: آیا بین آموزشگاه های خصوصی و مدارس عمومی از نظر میزان مهارت معلمان، فضای کلاسی، علاقه و انگیزه معلمان، نحوه تدریس، مشارکت دانش آموزان، استفاده از تکنولوژی، عوامل دانش آموزی و نحوه ارزشیابی تفاوت وجود دارد؟

بین آموزشگاه های خصوصی و مدارس عمومی به غیر از میزان مهارت معلمان از نظر فضای کلاسی، علاقه و انگیزه معلمان، نحوه تدریس، مشارکت دانش آموزان، استفاده از تکنولوژی، عوامل دانش آموزی و نحوه ارزشیابی تفاوت وجود دارد.

با نگاهی به ادبیات تحقیق می توان دریافت که تحقیق جامعی در خصوص مقایسه آموزشگاه های خصوصی و مدارس عمومی انجام نگرفته است. در عین حال نتایج این تحقیق با یافته های قبلی همسو می باشد. به عنوان مثال نتایج تحقیق کیهانیان (2011) نشان داد که از لحاظ نقش فراگیر، نقش معلم، اهداف و فعالیت های تدریس بین دو موقعیت آموزشگاه خصوصی زبان و مدارس عمومی تفاوت وجود دارد. اما از لحاظ سطح مهارت معلمان بین دو گروه تفاوت معنی داری وجود نداشت. نتایج تحقیق جوادی (1380) با عنوان مقایسه نظام آموزش زبان در آموزشگاه های آزاد و دولتی در همه ابعاد درسی، به سود آموزشگاه های خصوصی می باشد که از مهم ترین عوامل این موفقیت داشتن اهداف متفاوت، روابط صمیمانه بین معلم و دانش آموز، استفاده از رویکرد ارتباطی در آموزش و انتخاب محتوای مناسب تر بین دو نظام می باشد. رزمجو (1385) هم نشان داد علی رغم اینکه مدرسان دو حوزه نسبت به روش ارتباطی نگرش مثبتی دارند، تنها آن هایی که در آموزشگاه های خصوصی زبان بوده - اند در عمل توانسته اند اصول روش ارتباطی را بکار بگیرند، در حالی که مدرسان مشغول به تدریس در مدارس عمومی معتقدند که موانع متعددی در سیستم آموزش وجود دارد که آن ها را از به فعلیت در آوردن این روش باز می دارد.

سؤال 3: آیا آموزشگاه های خصوصی نسبت به مدارس عمومی به استانداردهای اصول یادگیری زبان نزدیک تر هستند؟

در این تحقیق اطلاعات آماری نشان داد آموزشگاه های خصوصی نسبت به مدارس عمومی به استانداردهای اصول یادگیری زبان نزدیک تر هستند.

فرضیه اصلی که در ارتباط با عملکرد آموزشگاه های خصوصی زبان مطرح است، این است که آموزشگاه های خصوصی نسبت به مدارس و سیستم زبان آموزشی آموزش و پرورش کشور،

عملکرد بهتری داشته‌اند. فضای حاکم در آموزشگاه‌های خصوصی، رقابتی است و دست مسئولان و کارشناسان آن برای تعویض کتاب‌ها و به روز کردن آن‌ها و نیز افزایش کیفیت کلاس‌ها باز است ولی در مدارس عمومی این گونه نیست. یافته‌های این تحقیق با سایر یافته‌های انجام گرفته همسو می باشد. به عنوان مثال رزمجو (1385) نشان داد تنها آموزشگاه‌های خصوصی به استفاده از اصول روش ارتباطی در تدریس زبان انگلیسی نزدیک‌تر هستند. کلانتری (2004) هم با بررسی تاثیر تکنیک‌های تعامل کلاسی دریافت که استفاده از راهبردهای پرسش و پاسخ و اصلاح جواب سئوالات فقط در آموزشگاه‌های خصوصی امکان پذیر است..

نتیجه گیری و پیشنهادها

مطالعه حاضر کوشیده است تا عوامل ناکارآمدی موجود در آموزش زبان انگلیسی در استان آذربایجان غربی را که به نظر می‌رسد وضعیت سایر استان‌ها نیز کمابیش همانند این استان باشد، از نظر مجریان برنامه درسی زبان انگلیسی یعنی معلمان، مورد بررسی قرار دهد. نتایج حاکی از آن است از بین عوامل دخیل در یادگیری زبان انگلیسی، محتوای کتب درسی و عدم استفاده از وسایل کمک آموزشی از اصلی‌ترین علل ناکارآمدی آموزش پرورش در آموزش زبان انگلیسی به دانش‌آموزان می‌باشد. انتخاب محتوای درسی مناسب عنصر مهم در برنامه ریزی درسی است. بنابراین یکی از مراحل اساسی طراحی و تنظیم برنامه‌های درسی، انتخاب محتوای برنامه درسی است. نکته مهم در این خصوص این است که چه مطالبی و بر اساس چه معیارهایی باید این مطالب در کتب زبان انگلیسی گنجانده شود. این امر باید توسط متخصصین آموزش زبان با هماهنگی مسئولین آموزش و پرورش به بهترین نحو صورت گیرد. عامل موثر دیگر در یادگیری، وسایل کمک آموزشی است. وسایل کمک آموزشی را باید عامل تسهیل کننده و تعمیق دهنده آموزش و یادگیری تلقی نمود. این عامل در کنار سایر عوامل موثر در یادگیری همواره مورد توجه صاحب نظران تعلیم و تربیت بوده است. وسایل کمک آموزشی حامل‌هایی جهت ارتباط صحیح و موثر و پایدار با دانش‌آموز هستند. به هر حال وسایل کمک آموزشی مخصوصا برای یادگیری زبان از ملزومات مهم می باشد. استفاده از فناوری‌های چند رسانه‌ای، تجارب صحیح و تعامل چند حسی را در اختیار یادگیرندگان قرار می‌دهد. خوشبختانه عوامل آموزشی معلمان در سال‌های اخیر بهتر شده است که ادامه تحصیل معلمان، شرکت در کنفرانس‌ها و کارگاه‌های آموزشی نشانه علاقه مندی آنان جهت بهبود سیستم آموزشی زبان انگلیسی است. برای اینکه علاقه و اشتیاق معلم، عوامل اجتماعی-فرهنگی و عوامل آموزشی، مشارکت دانش‌آموزان در بحث‌های گروهی، آموزش مهارت‌های چهارگانه، ارزشیابی صحیح، مدیریت کلاسی، روش‌های تدریس و فعالیت‌های فوق برنامه همه از عوامل مهم در یادگیری زبان انگلیسی است که تنها آموزشگاه‌های خصوصی در عمل توانسته‌اند به آن نزدیک شوند. بنابراین بر اساس یافته‌های این تحقیق موارد ذیل پیشنهاد می‌گردد:

1. با توجه به نتایج این تحقیق که محتوای برنامه درسی از عوامل مهم ناکارآمدی آموزش زبان انگلیسی می باشد. در این راستا به سازمان پژوهش و برنامه ریزی درسی توصیه می شود، محتوای کتب زبان انگلیسی از جنبه های مختلف از قبیل؛ میزان ساعات هفتگی، به روز بودن، تصاویر، سطح علمی، میزان توجه به مشارکت دانش آموزان، سیر و توالی عمودی و افقی، تنوع بودن تکالیف، طراحی از ساده به مشکل و توجه به مهارت های چهارگانه زبان انگلیسی مورد بازبینی قرار گیرد.

2. با توجه به تاثیر وسایل و امکانات کمک آموزشی و تکنولوژی آموزشی در یادگیری دانش آموزان توصیه می شود، این وسایل در مدارس برای دانش آموزان و دبیران زبان انگلیسی فراهم شود. زیرا استفاده از وسایل کمک آموزشی موجب به کاراندازی و درگیر نمودن حواس بیشتری در فرآیند تدریس می گردد. ضمن اینکه استفاده از وسایل نوین با توجه به علاقه شدید دبیران زبان انگلیسی به آنان آموزش داده شود. البته بعضی مدارس در حال تکمیل امکانات سمعی و بصری هستند. اما استفاده از آن ها به صورت مطلوبی صورت نمی گیرد.

3. با توجه به یافته های مشاهده کلاسی مبنی بر معنی دار نبودن میزان مهارت دبیران زبان انگلیسی در مدارس و آموزشگاه ها توصیه می شود، شرایط لازم جهت استفاده بهتر از دانش معلمان صورت گیرد. این وظیفه مهم بیشتر بر عهده مدیران مدارس می باشد تا با نظارت بیشتر از توانمندی معلمان نهایت استفاده را جهت آموزش دانش آموزان به عمل بیاورند.

4. با توجه به اینکه آموزشگاه های خصوصی زبان انگلیسی بیشتر به استانداردهای اصول آموزش زبان انگلیسی نزدیک تر هستند، به مسئولین و مدیران مدارس توصیه می شود، شرایط و فضای مدارس عمومی را طوری طراحی نمایند تا شادابی و پویایی برای یادگیری زبان انگلیسی در مدارس هم فراهم گردد.

منابع و ماخذ

اصلان آبادی، حسین. (1383). مطالعه میزان بکارگیری روش های نوین تدریس زبان خارجی توسط فارغ التحصیلان مراکز آموزش عالی ضمن خدمت شهید بهشتی و فاطمه الزهرا (س) تبریز و موفقیت امر آموزش زبان انگلیسی در مدارس استان آذربایجان شرقی. شورای تحقیقات آموزش و پرورش استان آذربایجان شرقی. تبریز.

الهیاری، میکائیل. (1382). بررسی راهکارهای مناسب ایجاد علاقه به درس زبان انگلیسی در دوره متوسطه در منطقه صوفیان. شورای تحقیقات آموزش و پرورش استان آذربایجان شرقی. تبریز.

- ایمان‌زاده، معصومه. (1384). بررسی وضعیت یادگیری دانش آموزان در درس زبان انگلیسی و راه‌های ارتقاء کیفیت آن در منطقه مرند. شورای تحقیقات آموزش و پرورش استان آذربایجان شرقی. تبریز
- باجلان، قدرت‌اله. (1384). بررسی علل عدم تحقق اهداف درس زبان انگلیسی در سطح دبیرستان های استان لرستان. شورای تحقیقات آموزش و پرورش استان لرستان. خرم آباد
- باطنی، محمد رضا. (1369). زبان و تفکر ما. تهران: انتشارات فرهنگ معاصر.
- بخشی، علی. (1374). بررسی رابطه بین چند عامل موثر در آموزش و یادگیری زبان انگلیسی با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان و هنر جویان مقطع متوسطه استان مرکزی (پایان نامه کارشناسی ارشد) دانشگاه اصفهان. اصفهان
- بخشی، علی و همکاران. (1375). بررسی وضعیت تحصیلی و مشکلات آموزش زبان انگلیسی در دبیرستان‌های کشور. شورای تحقیقات سازمان آموزش و پرورش استان فارس. شیراز
- بیگدلی، معرفت‌اله. (1389). بررسی عوامل مرتبط با یادگیری پایین زبان انگلیسی در دانش آموزان استان اردبیل. جهاد دانشگاهی واحد استان اردبیل. اردبیل
- پرنیان، الله کرم. (1381). بررسی علل افت تحصیلی دانش آموزان دوره راهنمایی استان لرستان در درس زبان انگلیسی. شورای تحقیقات سازمان آموزش و پرورش استان لرستان. خرم آباد
- جاودان، موسی. (1384). بررسی تنگناهای موجود در یادگیری درس زبان انگلیسی در مدارس متوسطه شهرستان رودان. شورای تحقیقات سازمان آموزش و پرورش استان هرمزگان. بوشهر
- جعفریان، سکینه. (1384). بررسی میزان ضرورت و اهمیت تعیین سن مناسب برای آغاز آموزش زبان انگلیسی. پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش. پژوهشکده تعلیم و تربیت کاربردی تبریز
- جلالیان، نصرت‌اله. (1377). بررسی عوامل موثر در افت تحصیلی دروس علوم پایه و زبان انگلیسی از دیدگاه معلمان، مدیران و دانش‌آموزان، شورای تحقیقات آموزش و پرورش استان ایلام. ایلام
- جوادی، محمد جعفر. (1380). مقایسه تطبیقی برنامه های درسی زبان انگلیسی در دو نظام رسمی و غیررسمی کشور به منظور ارائه یک الگو. گزارش تحقیق، دفتر تکنولوژی آموزشی و پرورش. تهران
- حسانی، علی اکبر. (1383). راهکارهایی جهت وضعیت آموزش و یادگیری زبان انگلیسی در دبیرستان های شیراز: به روش دلفی (پایان نامه کارشناسی ارشد)، دانشگاه شیراز، شیراز
- حقی، ولی. (1380). بررسی علل پایین بودن سطح نمره درس زبان انگلیسی در دوره راهنمایی منطقه ارشق (پایان نامه کارشناسی ارشد)، مرکز مدیریت دولتی استان اردبیل، اردبیل

- خاکسار، مسعود. (1384). بررسی علل عدم تحقق اهداف درس زبان انگلیسی در سطح دبیرستانهای استان لرستان. شورای تحقیقات سازمان آموزش و پرورش استان لرستان. خرم آباد
- خرمی، نادیا. (1383). اثر دو نیمکره چپ و راست مغز بر استراتژی های یادگیری بین دانش آموزان ایرانی (پایان نامه کارشناسی ارشد)، دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرمسار، گرمسار
- رحیم پور، مسعود. (1388). تأثیر موقعیت و شرایط انجام فعلیت‌های زبانی بر کنش گفتار فراگیران زبان انگلیسی. مجله مطالعات آموزش و فراگیری زبان انگلیسی. دانشگاه تبریز. 52 (212). 22-31
- رحیمی، علی. (1374). بررسی افت تحصیلی درس زبان انگلیسی شهرستان اصفهان. شورای تحقیقات آموزش و پرورش استان اصفهان. اصفهان
- رزمجو، سید آیت‌اله (1385). قابلیت اجرایی آموزش زبان به شیوه ارتباطی در دو حوزه از بافت در حال گسترش: مدارس عمومی و آموزشگاههای خصوصی زبان انگلیسی شهر شیراز (پایان نامه چاپ نشده دکتری) دانشگاه شیراز، شیراز
- رشتی، خلیل (1385). بررسی نحوه تدریس دبیران زن و مرد زبان انگلیسی مراکز پیش دانشگاهی استان خوزستان. شورای تحقیقات سازمان آموزش و پرورش استان خوزستان. اهواز
- شاه حسینی، محمد. (1386). بررسی عوامل موثر بر انگیزش پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دوره راهنمایی در دروس علوم، ریاضی و زبان انگلیسی. شورای تحقیقات آموزش و پرورش استان سمنان. سمنان
- شریف زاده، محی الدین. (1384). بررسی کتاب های (3) *New Interchnge* و انگلیسی دوره پیش دانشگاهی بر اساس دستور نقش گرای هلیدی مدل 1994. تهران: سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی.
- شمس، یوسف. (1384). تحلیل محتوای کتاب زبان انگلیسی سال دوم راهنمایی. شورای تحقیقات سازمان آموزش و پرورش استان شیراز. شیراز
- شیخ الاسلامی، راضیه و خیر، محمد. (1386). نقش جهت گیرهای انگیزشی در یادگیری زبان انگلیسی به عنوان یک زبان خارجی، مجله پژوهش زبان های خارجی، 2 (38)، 83-94.
- صالحی، محمد علی. (1379). بررسی و مشکلات یاددهی-یادگیری درس زبان انگلیسی درس زبان انگلیسی در دوره راهنمایی تحصیلی در بخش لنجانان اصفهان از دیدگاه دبیران (پایان نامه کارشناسی ارشد)، دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان، اصفهان.
- صفرزاده، فرامرز. (1380). بررسی تاثیر انتخاب زبان انگلیسی به عنوان زبان تدریس کلاس بر سطح توانایی کلی زبان آموزان مراکز پیش دانشگاهی استان آذربایجان شرقی. شورای تحقیقات آموزش و پرورش استان آذربایجان شرقی. تبریز

- صفرنواده، خدیجه. (1383). بررسی تطبیقی درسی زبان انگلیسی در آموزش رسمی سه کشور ایران، پاکستان و ژاپن، با نگاهی بر تاثیر فرهنگ غرب بر آموزش زبان در سه کشور مذکور (پایان نامه کارشناسی ارشد)، دانشگاه تربیت معلم تهران. تهران
- صفرنواده، خدیجه؛ علی عسگری، مجید؛ موسی پور، نعمت الله عناب سراب، محمدرضا (1389). تحلیل و آسیب شناسی محتوای کتب درسی زبان انگلیسی دوره متوسطه و ارزیابی آن با معیار رویکرد آموزش ارتباطی زبان. فصلنامه مطالعات برنامه درسی ایران. 5 (17)، 86-114
- ضیاحسینی، سید محمد. (1376). روش تدریس زبان انگلیسی. تهران: انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی، تهران
- عنابی سراب، محمدرضا. (1389). راهنمای برنامه درسی زبان های خارجی در دوره متوسطه: فرصت ها و چالش ها در تولید و اجرای برنامه. نوآوری های آموزشی، 9 (35)، 199-172
- فرازمندی، مژگان. (1383). بررسی علل و عوامل موثر در افت تحصیلی درس زبان انگلیسی از دیدگاه دبیران در دبیرستان های دخترانه اراک و ارائه راه حل های مناسب برای بهبود کیفیت آموزش زبان انگلیسی شهرستان اراک. شورای تحقیقات آموزش و پرورش استان مرکزی. اراک
- قدیری، فرشاد. (1386). اثر بخشی آموزش راهبردهای یادگیری و مطالعه (فراشناختی) بر پیشرفت تحصیلی درس زبان انگلیسی (پایان نامه کارشناسی ارشد) دانشگاه علامه طباطبایی، تهران
- قربانی، لطیف. (1381). مقایسه تاثیر یادگیری مشارکتی سنتی بر پیشرفت تحصیلی درس زبان انگلیسی پایه سوم راهنمایی در منطقه انزل شهرستان ارومیه (پایان نامه کارشناسی ارشد)، دانشگاه علامه طباطبایی، تهران
- قناعت پیشه، عترت الزهرا. (1385). بررسی میزان تداخل زبان فارسی در یادگیری زبان انگلیسی زبان آموزان دوره متوسطه، مجله معلم. 20 (3)، 29-21.
- قهرمانی، مریم. (1382). بررسی و مقایسه تاثیر روش های مختلف تدریس زبان انگلیسی بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان پایه دوم دبیرستان های شهر همدان. شورای تحقیقات آموزش و پرورش استان همدان. همدان
- مجلسی فرد، حسین. (1377). تدریس ساختاری زبان انگلیسی در مقایسه با تدریس ساختاری کاربردی زبان (پایان نامه کارشناسی ارشد)، دانشگاه آزاد خوراسگان، اصفهان
- محمدی، جهانگیر. (1380). بررسی وضعیت تدریس زبان انگلیسی دوره متوسطه و روش های بهبود آن در شهرستان نجف آباد، شورای تحقیقات آموزش و پرورش استان اصفهان. اصفهان
- مددلو، قهرمان. (1382). عوامل و موانع یادگیری درس زبان انگلیسی در استان آذربایجان غربی. شورای تحقیقات سازمان آموزش و پرورش استان آذربایجان غربی. ارومیه

معبودی، نعیمه. (1381). *بررسی علل افت تحصیلی دانش آموزان در درس زبان انگلیسی در دوره متوسطه شهرستان پارس آباد (پایان نامه کارشناسی ارشد) مرکز مدیریت دولتی استان اردبیل، اردبیل*

معز، سهیلا. (1382). *بررسی مقایسه ای میزان آگاهی و استفاده دبیران زبان انگلیسی از روش های سنتی و جدید تدریس و تاثیر آن بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان و ارائه الگوی تدریس مطلوب با توجه به شرایط فعلی در دوره راهنمایی شهرستان اردبیل (پایان نامه کارشناسی ارشد. مرکز مدیریت دولتی استان اردبیل)، اردبیل*

همایی، سلیمان. (1379). *بررسی افت تحصیلی درس زبان انگلیسی شهرستان قم (پایان نامه کارشناسی ارشد) دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب، تهران*

یارمحمدی اصل، مسیب. (1383). *بررسی افت تحصیلی دروس ریاضی و زبان انگلیسی در سردرود. شورای تحقیقات سازمان آموزش و پرورش استان آذربایجان شرقی. تبریز*

منابع و ماخذ انگلیسی

- Brown, H. D. (2000). *Principle of language learning and teaching* (4th Ed.). White Plains, NY: Pearson Education.
- Brown, H. D. (2001). *Teaching by principle an interactive approach to language pedagogy*. (2nd Ed.), White Plains, NY: Pearson Education.
- Ellis. R. (2004). *Task-based language learning and teaching*. Oxford University Press. Englewood Cliffs, NJ: Prentice hall, (2nd Ed.)
- Farhady, H & Hedayati, H (2009). Language assessment policy in Iran. *Annual Review of Applied Linguistics*, 29, 132-141.
- Farhady, H. & Hedayati, H. & Sajadi Hezaveh, F. (2010). Reflections on foreign language education in Iran. *Electronic Journal for English as a Second Language*, 13 (4), 1-18.
- Fulcher, G. and Davidson, F. (2007). Tests in Life and Learning: A Deathly Dialogue. *Educational Philosophy and Theory*, 40(3), 407 - 417.
- Harmer, J. (2001). *The Practice of English language teaching*. Longman Press.
- Kalantari, R. (2004). *The Effect of Strategies of Classroom Interaction on Conversation Performance of Iranian EFL Learners*. Unpublished Thesis. Islamic Azad University of Tabriz.
- Kalantari, R. (2009). Techniques for classroom interaction. *International Journal of Language Studies*, 4(3), 425-434
- Keihaniyan, M. (2011). Teaching methodology, motivation, and test anxiety: comparison of Iranian english private institute and high School. *The Iranian EFL Journal*, 7(4), 292 -307.
- Nunan. D. (1988). *Syllabus Design*. Oxford University Press.
- Richards, J. C., & Renandya, W. A. (2002). *Methodology in language teaching: an anthology of current practice*. Cambridge University Press.

پیوست 1- پرسش نامه

همکار ارجمند سرکار خانم /جناب آقای

با سلام و عرض ادب،

پرسشنامه ای که در دست دارید جهت نگارش طرح پژوهشی "بررسی علل ناکارآمدی آموزش و پرورش در آموزش زبان انگلیسی به دانش-آموزان" تدوین گردیده است. خواهشمند است سئوالات را به دقت خوانده و با جواب دقیق خود ما را در رسیدن به نتایج موثر در امر پژوهش یاری فرمایید. لازم به یاد آوری است که از پاسخ ها فقط استفاده آماری خواهد شد.

مردک دانشگاهی..... مقطع تدریس..... سابقه تدریس.....سالسن.....جنسیت: زن مرد

امتیاز				گروه ها	ردیف
خیلی کم	کم	زیاد	خیلی زیاد		
1	2	3	4		
					
				به چه میزان محتوای کتاب ها با میزان ساعات هفتگی در نظر گرفته همخوانی دارد.	نقش محتوای برنامه درسی
				چقدر کتاب های مورد تدریس به روز هستند.	
				تصاویر در ارتباط با مطالب کتاب ها و تکمیل کننده آنها می باشد	
				متون کتاب ها با سطح علمی دانش آموزان همخوانی دارد.	
				در محتوای کتاب ها به فعالیت و مشارکت دانش آموزان توجه شده است.	
				محتوای کتاب ها دارای سیر و توالی منطقی است و ارتباط عمودی بین آنها رعایت شده است (به مطالب سالهای قبل و بعد ارتباط دارد).	
				به چه میزان در محتوای کتاب ها مطالب مناسب برای دانش آموزان مستعد و ضعیف وجود دارد.	
				به چه میزان تمرینات و تکالیف کتاب ها متنوع هستند.	
				در محتوای کتاب ها اصول و نظریه های یادگیری بکار گرفته شده است.	
				چقدر محتوای کتاب ها از ساده به مشکل طراحی شده است.	
				مطالب کتاب ها مهارت های زبانی را بصورت ترکیبی پوشش می دهد.	نقش تکنولوژی آموزشی
				تا چه میزان از آزمایشگاه زبان استفاده می کنید.	
				تا چه میزان از چارت آموزشی یا فلش کارت استفاده می کنید.	
				تا چه میزان از فیلم های آموزشی استفاده می کنید.	
				تا چه میزان از کتاب های کمک درسی استفاده می کنید.	
				تا چه میزان از فناوری اطلاعات (کامپیوتر، لپ تاپ، ایمیل و ...) در تدریس استفاده می کنید.	
				تا چه میزان از بسته های آموزشی استفاده می کنید.	ردیف
				تا چه میزان کلاس خود را محیط مناسب برای رفع اشکال می دانید.	

				تا چه میزان دانش آموزان با شما ارتباط دوستانه دارند.
				تا چه میزان والدین دانش آموزان در خصوص وضعیت درسی فرزندان شان با شما در ارتباط هستند.
نقش علاقه				به چه میزان از تدریس کتاب های زبان انگلیسی راضی هستید.
				تا چه میزان از بودن با دانش آموزان احساس رضایت دارید.
				تا چه میزان دانش آموزان از کار کردن با کتاب های زبان انگلیسی لذت می برند.
نقش عوامل اجتماعی و فرهنگی				تا چه میزان یادگیری زبان انگلیسی در جامعه ارزشمند است.
				تا چه میزان یادگیری زبان انگلیسی یک نیاز اجتماعی است.
				تا چه اندازه موقعیت اجتماعی افراد تحصیل کرده در رشته زبان تامین است.
				تا چه اندازه از لحاظ داشتن دانش زبان انگلیسی فرصت بهتر اشتغال وجود دارد.
				تا چه اندازه محتوای کتب با مولفه های فرهنگی جامعه متناسب است.
				تا چه اندازه دانش آموزان ساختارهای موجود در کتاب را می توانند در موقعیت های واقعی به کار ببرند.
				تا چه حد در امر برنامه ریزی آموزش زبان انگلیسی نقش فرهنگ مد نظر گرفته شده است.
نقش عوامل آموزشی معلم				آیا چند زبانی باعث پیشرفت تحصیلی دانش آموزان در درس زبان انگلیسی می شود.
				به چه میزان در کلاس های ضمن خدمت شرکت می کنید.
				به چه میزان در کارگاههای آموزش زبان انگلیسی شرکت می کنید.
				به چه میزان در جلسات گروه های آموزشی شرکت می کنید.
				به چه میزان در کنفرانس ها شرکت می کنید.
				چقدر با انجمن علمی زبان انگلیسی همکاری دارید.
				تا چه حد با آموزشگاه های زبان انگلیسی همکاری دارید.
نقش مشارکت				چقدر از فرصت ایفای نقش در تدریس استفاده می کنید.
				چقدر از فرصت فعالیت های گروهی یا دو نفره در کلاس استفاده می کنید.
				تا چه اندازه بازخورد دوطرفه در تدریس وجود دارد.
نقش مهارت های چهارگانه				تا چه میزان بخشی از وقت کلاس را به محاوره زبان انگلیسی اختصاص می دهید.
				تا چه میزان به تلفظ و مکالمه اهمیت می دهید.
				تا چه میزان به گرامر اهمیت می دهید.
				تا چه میزان به نگارش اهمیت می دهید.
				تا چه میزان به خواندن اهمیت می دهید.
نقش ارزشیابی				تا چه میزان به خواندن اهمیت می دهید.
				تا چه حد با روش های ارزشیابی آشنا هستید.
				تا چه میزان به ارزشیابی تشخیصی استفاده می کنید.
				چقدر از آزمون های مستمر کلاسی استفاده می کنید.
نقش مدیریت				به چه میزان از آزمون های تکمیلی استفاده می کنید.
				تا چه حد در کلاس ها امکان برقراری نظم و کنترل کلاس وجود دارد.
				تا چه حد امکان مدیریت زمان در کلاس ها امکان پذیر است.
				تا چه میزان جو کلاسی برای استفاده از بازی و شوخی آماده است.

				چقدر از کتاب راهنما معلم استفاده می کنید.	نقش روش های تدریس
				به چه میزان از روشهای تدریس فعال استفاده می کنید.	
				تا چه حد ایجاد زمینه نموده و مطالب جدید را به دانش قبلی دانش آموزان پیوند می دهید.	
				تا چه حد از طرح درس مناسب در کلاس استفاده می کنید.	
				روش تدریس خود را چقدر جذاب و قابل فهم می دانید.	نقش فعالیت های فوق برنامه
				تا چه اندازه از کلاسهای فوق برنامه برای دانش آموزان استفاده می کنید.	
				تا چه میزان با پایه ای بودن زبان در مدارس ابتدایی موافقت می کنید.	
				تا چه اندازه دانش آموزانی که در آموزشگاه ها شرکت می کنند در کلاس زبان موفق هستند.	
				به نظر شما معلمانی که در آموزشگاه ها تدریس می کنند چقدر در مدارس دولتی موفق هستند.	

پیوست 2- چک لیست مشاهده کلاس زبان انگلیسی

تاریخ:				کلاس:	مدرسه:	منطقه:
پسر ☐ دختر ☐				جنسیت:	تعداد دانش آموزان:	مدرک تحصیلی:
معیارهای مشاهده (گویه ها)						
ضعیف	متوسط	خوب	بسیار خوب			
1	2	3	4			
				دانش: مهارت معلم در تلفظ، و آهنگ کلام		
				مهارت معلم در درستی کلام		
				مهارت معلم در روانی کلام		
				مهارت سؤال پرسیدن؛ سؤال و جواب مناسب و صحیح		
				میزان استفاده از زبان انگلیسی در تدریس		
				ایجاد نظم کلاسی		
				جو کلاسی؛ استفاده از بازی و شوخی		
				مدیریت کلاس		
				نحوه حرکت معلم در کلاس		
				ظاهر (موقعیت ایستادن، صدا، تماس چشمی)		
				توجه به همه دانش آموزان		
				فعال بودن و داشتن روحیه همکاری با دانش آموزان		
				خلاقیت و ایجاد انگیزه در شروع تدریس		
				تحریک دانش پیش زمینه دانش آموزان		
				رعایت ترتیب تدریس مواد درسی		
				علاقه و انگیزه		
				جو		

				میزان انطباق گفتار معلم با سطح زبانی دانش آموزان	
				داشتن طرح درس (مکتوب یا غیر مکتوب)	
				استفاده از مثال ها برای توضیح بهتر	
				رعایت میزان زمان مورد استفاده توسط معلم و دانش آموز	
				تدریس تمرینات و تکالیف در context مورد نظر	
				مشارکت دانش آموزان در task ها	
				نحوه ارائه درس و استفاده از روش های نوین	
				ایجاد انگیزه و فعال کردن دانش آموزان	
				میزان شرکت دانش آموزان در بحث ها؛ ایفای نقش گروهی	مشارکت و تعامل
				احترام متقابل	
				بازخورد دوطرفه؛ اصلاح اشتباهات دانش آموزان با شیوه های مطلوب	
				استفاده صحیح از وسایل سمعی بصری	تکنولوژی
				استفاده مناسب از تخته سیاه/وایت بورد	
				استفاده مناسب از چارت های آموزشی	
				استفاده مناسب از تصاویر کتاب	
				استفاده از مواد کمک درسی	
				داشتن مهارت گوش دادن	عوامل دانش آموزی
				نداشتن اضطراب در کلاس	
				داشتن انگیزه کافی	
				انجام تکالیف	
				علاقه به درس زبان	
				داشتن توانایی خود یادگیری	
				ارزشیابی تشخیصی	ارزشیابی
				ارزشیابی از میزان درک دانش آموزان در حین تدریس	
				ارزشیابی پایانی	

پیوست 3- فرم ارزیابی استاندارد های لازم در تدریس زبان انگلیسی

منطقه:		مدرسه/آموزشگاه:	
جنسیت: پسر ☐ دختر ☐		تاریخ:	
ردیف	معیارها	بلی	خیر
1	امکانات سمعی و بصری به میزان نیاز وجود دارد.		
2	از وسایل کمک آموزشی استفاده صحیح می شود.		
3	نرم کلاسی (تعداد دانش آموزان) رعایت می شود.		
4	در موارد لازم در کلاس از گروه بندی استفاده می شود.		
5	صندلی های کلاسی با شیوه متناسب با یادگیری زبان انگلیسی تنظیم شده است.		
6	نظارت بر کار معلم توسط مدیر صورت می گیرد.		
7	انتخاب معلم در اختیار مدرسه یا آموزشگاه است.		
8	ارتباط اولیا با مدرسه یا آموزشگاه مستمر است.		
9	آیا پرداخت ها در گرو رضایت از کار است.		
10	کتاب راهنما برای دروس موجود است.		
11	در انتخاب معلم مصاحبه علمی صورت می گیرد.		
12	آیا حق الزحمه متفاوتی برای تدریس در پایه های مختلف پرداخت می شود.		
13	ارزشیابی مداوم از کار مدرسان در کلاس درس صورت می گیرد.		
14	آیا از معلمان خواسته می شود تا تدریس به زبان انگلیسی صورت گیرد.		
15	مدرسه یا آموزشگاه به شیوه غیر متمرکز اداره می شوند.		
16	حضور و غیاب دانش آموزان به طور جدی صورت می گیرد.		
17	ارزشیابی هم به صورت فرآیندی است و هم به صورت پایان ترم.		
18	معلمان دارای مدرک لیسانس یا بالاتر هستند.		
19	سقف قبولی با رعایت کسب 70% کل نمره صورت می گیرد.		
20	تعداد شاگردان بسته به شرایط فرق می کند.		
21	فضا در بیرون کلاس ها برای یادگیری زبان انگلیسی مناسب می باشد.		
22	فضای مدرسه یا آموزشگاه گرم و شاد است.		
23	از منابع مکمل به شکل های مختلف استفاده می شود.		
24	آیا معلمان از روش های تدریس فعال استفاده می کنند.		
25	حضور و غیاب معلمان به طور جدی صورت می گیرد.		

نام و محل امضا مصاحبه کننده:

محل امضا مدیر مدرسه/آموزشگاه:

Factors behind Inefficiency of English Language Teaching in Iranian Public Education System and a comparison between public schools and private language institutes

Reza Kalantari, MA

Research Institute for Education, Ministry of Education

rmkalantari@gmail.com

Javad Gholami, PhD

Urmia University

j.gholami@urmia.ac.ir

Abstract

Teaching English in public schools in Iran lasts 10 hours a week in junior high schools and 11 unit credits at high schools. Numerous research studies investigating English teaching in the public education system have unanimously confirmed inadequacy of public schools. This study investigated factors behind inefficiency of English language teaching in Iranian public education system and made a comparison between public schools and private language institutes. As a descriptive study, the research sample included 270 junior and senior high school male and female English teachers who were selected through cluster sampling. Meanwhile, teaching methods of 64 English teachers from private institute and public schools were observed. Moreover, language learning standards of 32 private institute and 32 public schools were accounted for through a questionnaire. Cornbach' alpha for the questionnaires were 0.91 and 0.85 and 0.90 for the checklist. The results of one sample t-test indicated that curriculum content, use of technology, teacher interest, social-cultural factor, teacher training, students' cooperation, student-teacher interaction, classroom management, teaching methods, evaluation, teaching skills, and lack of extracurricular activities had different effects in inefficiency of teaching English at public education system. The analysis of t-test of classroom observation through the checklist showed that there was significant difference about classroom context, teacher motivation, using relia, students' factors and the methods of evaluation between these two groups although this study did not find a significant discrepancy between private language institutes and public schools as far as teachers' proficiencies were concerned. In addition, only private language institutes enjoyed standard climate of English learning and public school were a far cry from respecting such principles. The findings of this study are very insightful in helping policy makers and EFL teachers in public

schools to make a constructive transition towards implementing English teaching criteria well honored in private language institutes.

Key Words: Inefficiency, English Language Teaching, Public Education System, Private Language Institutes.